

Bang voor de wolf, is dat nodig?

Op een zonnige woensdag in september ontving het Natuurmuseum een vijftiwintigtal sedivitaevrienden voor een lezing over de wolf door gepensioneerd boswachter Frans Kapteijns.

Hoe actueel was dit onderwerp! De dag tevoren verscheen in de media een bericht over een voorstel tot het afzwakken van de beschermde status van de wolf door de EU. Is dat nodig?

Frans Kapteijns begon zijn verhaal met een overzicht van de dieren die vanouds in Europa leven, toppredatoren (roofdieren die aan de top van de voedselketen staan) en andere, zoals zeearend, lynx, edelhert, beer, bever, vos, wild zwijn, buizerd, enz. Sinds 2010 is daar een nieuwe toppredator bijgekomen: de wolf, die vanuit Polen en Duitsland onze kant op is gekomen.

Een wolf is niets anders dan een hond. Honden en wolven hebben zich uit dezelfde voorouder ontwikkeld. De wolf lijkt nog het meest op een herdershond of Tsjechische wolfshond. De verschillen zijn minimaal in oren, stand van de staart en de kleur rond de bek.

De wolf heeft heel goede zintuigen, zowel gezichtsvermogen, gehoor als reukzin. Hij ruikt een mens al op twee kilometer afstand en

duikt dan weg. Hij is ook heel voorzichtig als hij een prooi vindt. Eerst draait hij eromheen, loopt weer weg, haalt de andere leden van de roedel, voordat de prooi gepakt wordt. De wolvin geeft het sein: aanvallen. Een roedel bestaat uit twee ouders, jongen van het vorige jaar en jongen van dit jaar. Het maximale aantal is tien. De halfwas jongen worden eropuit gestuurd om voedsel te vinden.

Het liefst eten wolven reeën, dan het edelhert, dan het wild zwijn en als die niet voorhanden zijn het damhert, een ingevoerde soort. Maar bij gebrek aan grote dieren versmaden ze de bever, een hermelijn of marter ook niet. Ze kiezen altijd de zieke, slechtlopende, eventueel jonge dieren. En in noodgeval eten ze ook vruchten.

Ze communiceren in een heel eigen taal. Het gehuil dat aangeeft: "Dit is mijn territorium, blijf weg." klinkt heel anders dan: "We gaan samen jagen." of "Ik ben op zoek naar een partner." Op een gegeven moment gaat de halfwas wolf of wolvin zijn of haar eigen weg, op zoek naar een territorium en een partner. Hij legt wel 50 tot 60 kilometer op een dag af. Hij volgt een rechte lijn, ook als die door cultuurgebied voert. Vandaar dat er foto's bestaan van wolven tussen de huizen. Maar hij is erg schuw en bang voor de mens.

De wolf is zo'n honderd jaar weggeweest uit Nederland. Sinds 2011 is hij ons land binnengekomen vanuit Duitsland en in 2018 werden de eerste jongen geboren en heeft hij zich in Nederland echt gevestigd. Er zijn nu vier roedels: twee op de Veluwe, een in Drenthe en een achter Eindhoven. Meer ruimte is er niet in Nederland, want ze hebben rust en ruimte nodig. Hooguit vestigt zich nog eens een roedel in de mijnstreek bij Venlo of in de Biesbosch, maar dan is het op.

Er zijn ook altijd wel een paar 'loners': de halfwas wolf die volwassen is geworden, trekt weg op zoek naar een eigen territorium.

Over voedsel hoeven ze zich geen zorgen te maken: er zijn alleen al zo'n honderdduizend reeën in Nederland. Het is wel zo dat een toppredator zorgt voor gedragsverandering in zijn prooidieren. Die gaan minimaliseren, dus ze krijgen minder jongen. Dat is een natuurwet. Daarnaast

zijn ze goed voor aaseters, zoals buizerds en wouwen en insecten. Ze laten immers prooires-ten liggen.

Het hete hangijzer betreffende de wolf in Nederland is het aantal schapen, geiten en andere dieren dat de wolven doden. Een schaap herkent een wolf niet. Die denkt: dat is een hond. Elke keer als een gedood dier ervan verdacht wordt het slachtoffer geworden te zijn van een wolf, worden de resten onderzocht. Een wolf hapt niet beschermde schapen in het midden aan. Zij bijten de botten met hun kaken door en in de stront die ze als geurvlag achterlaten is DNA te traceren. Zo is vast te stellen dat het echt om een wolf gaat en niet om een hond.

Vaak berichten de media dat niet één maar een heel stel schapen gedood is. Dit heet surplus killing. Dat is een natuurfenomeen waarbij wilde dieren meer prooien doden dan strikt noodzakelijk is om hun honger te stillen. Het is een soort van natuurinstinct waarbij het dier een voorraad voedsel aanlegt. Ze doen dat omdat deze mogelijkheid er is in bijvoorbeeld omheinde omgevingen waardoor aangevallen dieren niet kunnen vluchten. Je ziet dit gedrag ook bij vossen in een kippenren.

Juist dit gedrag roept de weerstand op tegen de wolf. Maar de schapenhouder kan zijn kudde op verschillende manieren beschermen: door honden zijn dieren te laten bewaken en door een goede omheining aan te brengen en die onder stroom te zetten.

Er zijn speciale soorten 'kudde-dershond, die in Oost-Europa berghond die in de Pyreneeën alpen te beschermen. Hun moet of drie tegelijk de kudde te be-

Aangezien een wolf niet springt, te zijn dan 1,20 meter. Als van-timeter een draad gespannen wordt, houdt dat de wolf tegen.

Een ander, ongewoon, anti-wol-schapen te zetten.

Dergelijke maatregelen zijn niet heeft een wolvenplan en subsi-schade die wolven aanrichten

lijfwachten': de Karpatische her-zijn werk doet en de Pyreneese eeuwen wordt gebruikt om schawel geleerd worden om met twee schermen.

hoeft een omheining niet hoger af de grond op elke twintig cen- wordt die onder stroom gezet

venmiddel is een ezel tussen de

goedkoop, maar elke provincie dieert die. Bovendien wordt de vergoed.

Er zijn op dit moment zo'n zeventig wolven in Neerland: vier roedels van maximaal veertig wolven en een dertigtal 'loners'. Vermoedelijk stabiliseert zich dit aantal hierop vanwege het voedselaanbod.

Vanwaar komt de roep om de wolf af te schieten en uit Nederland te verdrijven? Dat roepen de jagers die hun aantal reeën, edelherten en wilde zwijntjes zien verminderen en de agrofirma's. Zij lobbyen ook in Europa voor een afzwakking van de beschermde status van de wolf. Er is maar één situatie waarin onze spreker het geoorloofd vindt om de wolf af te schieten en dat is als hij geen schuw gedrag meer vertoont ten opzichte van mensen. Het gaat dan meestal om een 'loner'. Er is een foto waarop een wolf zo'n vijftig meter van een fietser staat. Maar hoe komt het dat die wolf niet meer bang is?

Frans Kapteijns zijn ervaring is dat ze gewend geraakt zijn aan mensen, omdat die hun voor de mooie foto voedsel toegegooid hebben. Zo leert de wolf: mens=voedsel krijgen. Dat is gevaarlijk.

Om op de vraag uit de titel terug te komen: moeten we bang zijn voor de wolf?

Na Frans Kapteijns zijn verhaal is het antwoord: "Nee, mits de juiste voorzorgsmaatregelen genomen worden en we de wolf respecteren in zijn territorium".

Verlag: Janine Roeffen

Foto's : Alphons Raaijmakers